Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Lietuva

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Civilprocesa kodeksa (*Civilinio proceso kodeksas*) 145. pantā ir noteikti dažādi pagaidu pasākumu veidi. Var būt šādi pagaidu pasākumi:
apsūdzētā nekustamā īpašuma arests;
aizlieguma reģistrēšana publiskā reģistrā, liedzot īpašumtiesību nodošanu;
apsūdzētajam piederoša vai apsūdzētā vai trešo pušu valdījumā esoša kustamā īpašuma, naudas līdzekļu vai īpašumtiesību arests;
apsūdzētajam piederoša īpašuma aizturēšana;
administratora iecelšana apsūdzētā īpašumam;
aizliegums, kas apsūdzētajam neļauj piedalīties konkrētos darījumos vai īstenot konkrētas darbības;
aizliegums, kas citām personām neļauj apsūdzētajam nodot īpašumu vai pildīt citas saistības;
ārkārtas apstākļos — aizliegums, kas apsūdzētajam neļauj pamest savu pastāvīgo dzīvesvietu, un/vai aizliegums, kurš neļauj aizvest bērnu no tā pastāvīgās dzīvesvietas bez tiesas atļaujas;
pamatlīdzekļu realizēšanas apturēšana, ja ir iesniegta prasība atcelt šādu pamatlīdzekļu arestu;
atgūšanas apturēšanas izpilde;
pagaidu uzturlīdzekļu noteikšana vai pagaidu ierobežojumu piemērošana;
nolēmums par darbību īstenošanu, lai novērstu kaitējuma rašanos vai palielināšanos;
citi tiesību aktos vai tiesas noteikti pasākumi, bez kuriem varētu būt grūtāk vai neiespējami izpildīt tiesas lēmumu.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

Pēc lietā iesaistīto personu vai citu skarto personu pieprasījuma tiesa var piemērot pagaidu pasākumus, ja šādas personas savai prasībai nodrošina ticamu pamatojumu un ja šādu pasākumu nepieņemšanas rezultātā varētu būt grūtāk vai neiespējami izpildīt tiesas lēmumu.
Tiesa var piemērot pagaidu pasākumus pēc savas iniciatīvas tikai tad, ja tas ir vajadzīgs, lai aizsargātu sabiedrības intereses, un ja šādu pasākumu nepieņemšana pārkāptu personas, sabiedrības vai valsts tiesības un likumīgās intereses.
Pagaidu pasākumus var piemērot gan gadījumā, ja prasība nav iesniegta, gan jebkurā civilprocesa posmā.

2.1 Procesuālā kārtība.

Lūgumus, kas attiecas uz pagaidu pasākumiem, izskata pirmās instances tiesa vai — Likumā par komercšķīrējtiesu (*Komercinio arbitražo įstatymas*) noteiktajos gadījumos — Viļņas apgabaltiesa (*Vilniaus apygardos teismas*). Ja iesniegtajā pieteikumā ir lūgti pagaidu pasākumi, lēmumu par to noteikšanu pieņem tikai pēc tam, kad ir izskatīts jautājums par šāda lūguma pieņemamību. Tiesa, izmantojot rakstisko procedūru, lēmumu par pagaidu pasākumiem pieņem pēc iespējas ātrāk un ne vēlāk kā trīs darbdienu laikā pēc lūguma saņemšanas. Ja tiesa to uzskata par vajadzīgu, apsūdzētajam paziņo par pagaidu pasākumu lūguma izskatīšanu.
Lietā iesaistītajām personām ir tiesības iesniegt pagaidu pasākumu lūgumus apelācijas tiesai vai kasācijas tiesai, kurā norit jautājuma izskatīšana pēc būtības.
Tiesa var noteikt pagaidu pasākumus, pamatojoties uz rakstisku pamatotu lūgumu tos noteikt, kuru skartā persona iesniegusi pirms prasības iesniegšanas tiesā. Šādā lūgumā prasītājam ir jānorāda, kādēļ kopā ar lūgumu netiek iesniegta prasība, jāsniedz pierādījumi, ka prasītāja intereses ir apdraudētas, un jāveic iemaksa, kas atbilst pusei tiesas maksas, kuru piemēro par pagaidu pasākumu lūgumu, t. i., LTL 100. Iemaksu LTL 1000 apmērā piemēro tādu pagaidu pasākumu lūgumu gadījumā, kas saistīti ar valsts vai ārvalstu šķīrējtiesās vai ārvalstu tiesās izskatīšanā esošām lietām. Tiesa var samazināt iemaksas summu, ņemot vērā prasītāja finansiālās grūtības, ja prasītājs ir iesniedzis attiecīgu pamatotu lūgumu ar atbilstīgiem pierādījumiem. Piemērojot pagaidu pasākumus, tiesa nosaka termiņu prasības iesniegšanai. Šis termiņš nedrīkst pārsniegt 14 dienas. Ja prasību iesniedz ārvalsts tiesā vai šķīrējtiesā, šis termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas. Ja prasību neiesniedz minētajā termiņā, pagaidu pasākumus atceļ. Ja prasību neiesniedz skartās personas dēļ, iemaksu neatmaksā.
Pagaidu pasākumu lūgums ir jāiesniedz tajā pašā tiesā, kam saskaņā ar noteikumiem par jurisdikciju ir paredzēts izskatīt lietu. Pagaidu pasākumu lūgums, kas attiecas uz ārvalsts tiesā vai valsts vai ārvalsts šķīrējtiesā izskatīšanā esošu lietu, ir jāiesniedz Viļņas apgabaltiesai.
Pēc lietā iesaistīto personu vai citu skarto personu pamatota pieprasījuma tiesa var vienu pagaidu pasākumu aizstāt ar citu. Tiesai ir jāinformē lietā iesaistītās personas vai citas skartās personas par šādu pieprasījumu, un šīm personām ir tiesības celt iebildumus.
Tiesa var izlemt nepiemērot pagaidu pasākumus, ja apsūdzētais tiesas kontā iemaksā pieprasīto summu vai ja apsūdzētajam ir izdota garantija. Turklāt apsūdzētais var ieķīlāt savus pamatlīdzekļus prasītāja labā.

2.2 Galvenie noteikumi.

(Skatīt 2. iedaļu).

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Pagaidu pasākumus var piemērot attiecībā uz nekustamo īpašumu, kustamo īpašumu, naudas līdzekļiem un īpašumtiesībām.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Pagaidu pasākumi ir pasākumu, bez kuriem varētu būt grūtāk vai neiespējami izpildīt tiesas lēmumu. Gadījumos, kas saistīti ar pagaidu ierobežojumu attiecībā uz īpašumtiesībām uz kopīpašumā esošu lietu, arestu var piemērot tikai tai īpašuma daļai, kura pieder personai, kam piemēro pagaidu pasākumus. Ja šīs personas kopīpašuma daļa nav noteikta, var arestēt visu īpašumu līdz brīdim, kad tiek noteikta šī daļa.
Ja naudas līdzekļiem bankās un citās kredītiestādēs tiek piemērots arests, šos naudas līdzekļus drīkst izmantot tikai tiesas nolēmumā noteiktajām darbībām. Ja arestu piemēro brīvā apritē esošām precēm, izejmateriāliem, pusfabrikātiem vai gataviem produktiem, īpašnieks var izmainīt šāda īpašuma sastāvu un formātu tikai tad, ja nesamazinās tā kopējā vērtība, ja vien tiesas nolēmumā nav paredzēts citādi.

Persona, kuras īpašumam ir piemērots arests, ir atbildīga par piemēroto ierobežojumu pārkāpšanu, sākot no nolēmuma arestēt īpašumu paziņošanas brīža, un, ja paziņošana nav iespējama, kā arī ja pagaidu pasākumu nolēmums tiek pieņemts bez šīs personas klātbūtnes, no brīža, kad nolēmums tiek reģistrēts īpašumu aresta reģistrā.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Ja tiesa prasību noraida, visus iepriekšējos pagaidu pasākumus saglabā līdz brīdim, kad tiesas spriedums stājas spēkā. Jautājums par pagaidu pasākumu atcelšanu ir jāizlemj ar tiesas spriedumu.

Ja prasība tiek apmierināta, visi iepriekšējie pagaidu pasākumi paliek spēkā līdz brīdim, kad ir izpildīts tiesas spriedums. Tiesu izpildītājs, kas nodrošina tiesas sprieduma izpildi, informēs attiecīgā publiskā reģistra uzturētāju par pagaidu pasākumu izbeigšanu attiecīgās lietas ietvaros.

Ja arests tiek piemērots kustamam īpašumam, ko nevar reģistrēt īpašumu reģistrā, vai ja nolēmuma dienā apsūdzētā īpašuma vērtība un būtība nav tiesai zināmas, personai, kura lūdz piemērot pagaidu pasākumus, ir jāvēršas pie tiesu izpildītāja ar lūgumu noteikt apsūdzētā īpašuma atrašanās vietu un aprakstīt šo īpašumu. Ja tiesu izpildītājam šāds lūgums netiek iesniegts un ja informācija par arestēto īpašumu netiek noprecizēta, pagaidu pasākumi paliek spēkā četrpadsmit dienas, sākot no nolēmuma par to piemērošanu dienas. Pēc lietā iesaistīto personu vai citu skarto personu pieprasījuma pagaidu pasākumus var atcelt ar tās tiesas nolēmumu, kura lietu izskata pēc būtības.

Tiesa atcels pagaidu pasākumus pēc savas iniciatīvas, ja persona, kas lūdz pagaidu pasākumus, neiesniegs prasību tiesas noteiktajā termiņā. Šādu nolēmumu nevar atsevišķi pārsūdzēt. Tiesa var arī atcelt pagaidu pasākumus pēc savas iniciatīvas, ja tas ir vajadzīgs, lai aizsargātu sabiedrības intereses, un ja šādu pasākumu neatcelšana pārkāptu personas, sabiedrības vai valsts tiesības un likumīgās intereses.

Ja tiesas noteikti pagaidu pasākumi ierobežo, pārkāpj vai kavē lietā neiesaistītu personu tiesības, šādām personām ir tiesības lūgt tiesu, kas lietu izskata pēc būtības, atcelt tām piemērotos pagaidu pasākumus.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Visus pirmās instances tiesas pieņemtos nolēmumus par pagaidu pasākumiem saskaņā ar piemērojamo procedūru var apstrīdēt lietā iesaistītās personas, iesniedzot atsevišķu pārsūdzību augstākas instances tiesai, izņemot vairākus gadījumus, kas noteikti Civilprocesa kodeksā. Lietā neiesaistītas personas var iesniegt atsevišķu pārsūdzību tikai attiecībā uz tiem pirmās instances tiesas nolēmumiem, kas noraida šo personu lūgumus atcelt tām piemērotos pagaidu pasākumus. Atsevišķas pārsūdzības iesniegšana neaptur tiesvedību.

Tiesas nolēmumus par pagaidu pasākumiem nevar pārsūdzēt kasācijas tiesā.

Lapa atjaunināta: 21/10/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.